

Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

LR finansų ministerijai

2026 m. balandžio 7 d.

Kopija:

LR Vyriausybės kanceliarijai

LR užsienio reikalų ministerijai

LR krašto apsaugos ministerijai

LR ekonomikos ir inovacijų ministerijai

LR energetikos ministerijai

DĖL SU TVARUMU SUSIJUSIOS INFORMACIJOS ATSKLEIDIMO FINANSINIŲ PASLAUGŲ SEKTORIUJE REGLAMENTO (ES 2019/2088) PERŽIŪROS

Asociacija „Investors‘ Forum“, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau – Asociacijos), atstovaujanti didžiausias Lietuvos įmones, darbdavius ir investuotojus, kreipiasi į Lietuvos Respublikos institucijas **dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje** (*Sustainable Finance Disclosure Regulation* (SFDR), toliau – SFDR reglamentas) peržiūros.

Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjungos lygiu vyksta SFDR reglamento peržiūra ir artimiausiu metu vyks Tarybos darbo grupės diskusijos, **Asociacijos ragina Lietuvą formuojant nacionalinę poziciją** (kurią atstovauja Finansų ministerijos deleguotas paslaugų atašė) **nepritarti siūlomam sektorinių išimčių (*exclusions*) taikymui tvarumo kategorijose.**

Vertiname, kad išankstinis ištisų sektorių eliminavimas iš tvarumo kategorijų **prieštarauja pereinamojo tvarumo logikai, mažina Europos Sąjungos konkurencingumą ir gali neigiamai paveikti strategiškai svarbių sektorių finansavimo galimybes.**

I. Problemos esmė – nepagrįstas tam tikrų pramonės sektorių išskyrimas

Asociacijos atkreipia dėmesį į Europos Komisijos pasiūlymo nuostatą, pagal kurias dalis pramonės sektorių būtų iš anksto ir be individualaus gamybos procesų vertinimo eliminuojami iš tvarumo kategorijų. Tokiu būdu būtų įtvirtintos sektorinės išimtys (*exclusions*), neatsižvelgiant į konkrečius technologinius sprendimus ar pažangą tvarumo srityje. Tokios Europos Komisijos pasiūlytos nuostatos turėtų **reikšmingą neigiamą poveikį konkrečioms pramonės šakoms ir jose veikiančioms įmonėms, įskaitant Lietuvos ekonomikai, energetiniam saugumui ir gynybai svarbius pramonės sektorius.** Pažymėtina, kad dėl siūlomo naujo reguliavimo eilė sektorių ir juose veikiančių įmonių netektų prieigos prie finansinių produktų, pažymėtų tvarumo ženklu, o tai neigiamai paveiktų įmonių prieigą prie kapitalo net ir tais atvejais, kai įmonė siekia finansuoti dekarbonizacijos projektus. Siūlomas reguliavimas taip pat palieštų ir įmonių galimybes gauti finansavimą akcijų biržose ir taip ribotų kapitalo rinkų plėtrą..

Be to, pasiūlymas yra nenuoseklus: viena vertus, tvarumas apibrėžiamas kaip procesas, kita vertus, įvedamos absoliučios sektorinės išimties, paneigiančios šį principą. Palaikome SFDR reglamento ir tvarumo kategorijų peržiūrą, kurios tikslas – padėti, SFDR reglamentui efektyviau skatinant pokyčius, įvairiems pramonės sektoriams judėti didesnio tvarumo link. Tačiau nepritariame šiame dokumente numatomoms sektorinėms išimtims, pagal kurias ištisi sektoriai būtų automatiškai laikomi netinkamais būti laikomi tvariais ar siekiančias didesnio tvarumo, niekaip neatsižvelgiant į jų individualią pereinamojo laikotarpio pažangą ar konkrečius gamybos proceso tobulinimus. Vertiname, kad tokios nuostatos kenkia šios reformos esmei bei pagrindiniam pereinamojo laikotarpio tikslui – siekti perėjimo prie didesnio tvarumo gamybos procesuose. Toks selektyvus reguliavimas kelia teisinio nuoseklumo klausimų.

II. Lietuvos specifika ir aptariamų sektorių reikšmė

Pažymėtina, kad Europos Komisijai pasiūlius kaip savaime netvarius sektorius išskirti dalį degalų, ginkluotės ir tabako pramonės, yra **niekaip neatsižvelgiama nei į regioninius valstybių narių ypatumus, nei į dabartinį laikotarpį, kuris pasižymi reikšmingais ekonominiais, energetinio saugumo ir gynybos iššūkiais.**

Gynybos pramonės kontekste Lietuvai, toks reguliavimas aktualus galimiems priešpėstinių minų gamintojams ar kasetinės artilerijos ginkluotės gamintojams ir importuotojams. Pažymėtina, kad Lietuva, suprasdama dabartinio laikotarpio iššūkius, pastaraisiais metais pasitraukė iš abiejų konvencijų, draudžiančių šios ginkluotės naudojimą.

Pažymėtina, kad mūsų šalyje veikiančios **AB „Giraitės ginkluotės gamyklos“ akcininkas yra Lietuvos valstybė**, kuriai priklauso 100 proc. gamyklos akcijų. Kaip komunikuoja Vyriausybė ir Finansų ministerija, akcininko teises ir pareigas įgyvendina Finansų ministerija. Finansų ministerija dalyvauja gynybos pramonės stiprinime investuodama į vietinius gamybos pajėgumus, kuriant finansinius instrumentus – gynybos fondą, gynybos obligacijas, valstybės garantijas, formuodama gynybos pramonės holdingo koncepciją, suvienijančią strategines įmones ir investicinius srautus, **bendradarbiaudama su pasauliniais partneriais – „Rheinmetall“, „Northrop Grumman“, „NAMMO“ dėl technologijų perdavimo ir investicijų.**¹

Nėra abejonės, kad nuoseklios Vyriausybės ir Finansų ministerijos pastangos visapusiškai investuojant į gynybos pajėgumų ir gynybos pramonės stiprinimą yra ypač svarbios tiek vietinių gamybos pajėgumų stiprinimo, tiek užsienio investicijų pritraukimo kontekste. Todėl **pritarimas tokiam finansiniam „apynasriui“, kokį gynybos pramonės sektoriui siūloma uždėti Europos Komisijos pasiūlymu, būtų kontrproduktyvus visapusiškai Lietuvos pastangoms stiprinti gynybos pramonę ir šalies saugumą.**

Galiausiai, **Lietuvoje veikia vienas iš keleto Europos tabako gaminių fabriku**, tiek savo gamybos procesuose, tiek darbo praktikoje, aplinkosauginėse ir socialinėse praktikose besilaikantis aukščiausių modernios gamybos ir tvarumo standartų. Klaipėdoje veikiantis tabako produktų fabrikas taip pat yra svarbus viso Šiaurės Vakarų Lietuvos regiono ūkio centras, reikšmingai prisidedantis tiek prie darbo užimtumo didinimo, tiek šalies eksporto ir vidaus produkto augimo. Tai, kad įmonė gamina legalų produktą – tabaką, niekaip nesuponuoja, kad tokia įmonė negali veikti tvariai, ar kad ji neatlieka tvarių investicijų į pvz., energinio efektyvumo didinimo gamyboje projektus.

Atsižvelgiant į tai, **nesutinkame, kad specifiniai sektoriai, kurie yra svarbūs Lietuvos ekonomikai, energetiniam saugumui ir gynybai būtų iš anksto, be jokio papildomo vertinimo, stigmatizuojami ir pripažįstami kaip netvarūs.** Pažymėtina, kad Europos Sąjungos

¹ <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/paskirta-nauja-ab-giraites-ginkluotes-gamyklos-valdyba-3uM3/>

reguliavimas turi skatinti keistis ir modernizuotis pramonę. Iš anksto išskyrus dalį sektorių, tokiu reguliavimu trukdome verslo pastangas ir stabdome motyvaciją nuolat peržiūrėti gamybos procesus, einant didesnio tvarumo link.

Taip pat, Asociacijų vertinimu, dabartiniame geopolitiniame kontekste, kuriame gausu saugumo, ekonominių ir energetinių iššūkių, siūlomas specifinių sektorių išskyrimas Lietuvos valstybei būtų nenaudingas. Todėl manome, kad **Finansų ministerijai būtų verta prašyti, peržiūrinti SFDR reglamentą netaikyti šių sektorių išskyrimo. Tai yra svarbu valstybės nacionalinių interesų ir ilgalaikės mūsų valstybės saugumo strategijos požiūriais, ypač valstybei siekiant savarankiško gynybos sektoriaus auginimo šalies viduje, įskaitant minų gamybos vystymą.** Tad būtų optimalu neapriboti galimų investicijų Lietuvoje ir jau dabar siekti, kad nebūtų jokių sektorių išskyrimo aptariame SFDR reglamento peržiūros kontekste.

III. Siūlomas reguliavimas prasilenkia su tikslu didinti ES konkurencingumą

Pažymėtina, kad vertinant platesnes Europos Sąjungos institucijų pastangas ir valstybių narių tikslą didinti Bendrijos konkurencingumą, siūlomas reguliavimas nepagrįstai apribotų Europos Sąjungos pramonę ir mažintų jos konkurencingumą. Šiame kontekste svarbu atsižvelgti į Mario Draghi ataskaitą dėl ES konkurencingumo. Ataskaitoje pabrėžti žymūs iššūkiai, su kuriais susiduria Bendrijos pramonė ir įmonės veikiančios bendrojoje rinkoje. **Lėtėjantis našumas, demografiniai iššūkiai, didėjančios energijos sąnaudos ir stiprėjanti pasaulinė konkurencija kelia grėsmę ilgalaikiam Europos klestėjimui. Ne mažiau svarbūs yra įvairūs Žaliojo kurso ir tvarumo reikalavimai, keliantys didelių iššūkių pramonės konkurencingumui.** Perėjimas prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos reikalauja beprecedentės apimties investicijų ir inovacijų. Svarbios M. Draghi ataskaitos įžvalgos atsispindi ir vėliau sekusiose Europos Komisijos gairėse, siekiant skatinti Europos ekonomikos augimą ir gerinti mūsų žemyno prisitaikymą prie globalių iššūkių bei augančios kitų pasaulio regionų ir ekonominių galybių konkurencijos.

M. Draghi ataskaitoje ES raginama skatinti investicijas, siekiant didinti Europos produktyvumą. Atitinkamai, jis įspėjo, kad jei ES nepavyks pasivyti savo konkurentų, ją ištiks „lėta agonija“. **M. Draghi ataskaitoje prioritetas teikiamas energetikos sektoriui ir pramonės politikai.** Anot jo, būtini greitesni ES sprendimai ir didžiulės investicijos, jei norima ekonomiškai neatsilikti nuo JAV ir Kinijos. Atsispiriant nuo M. Draghi ataskaitoje išryškintų svarbiausių tolesnės žemyno ekonominės plėtros principų, būtina kritiškai vertinti naujausią Europos Komisijos siūlymą. Sunku pagrįsti, kodėl įvedant naujas tvarumo kategorijas ir iš anksto kuriant išimtis specifiniams sektoriams, yra bloginamas ES konkurencingumas. Vertinant griežtai, atrodo, kad kol likęs pasaulis rengiasi galimiems kariniams konfliktams ir saugumo iššūkiams, **stiprindamas savo ekonomiką ir plėtodamas gynybos pramonę, Europos Sąjunga tuo tarpu galvoja, kaip dar labiau apriboti savo rinkas, įvesti papildomus apribojimus kritiškai svarbioms pramonės šakoms ir taip mažinti žemyno konkurencingumą.**

Vertinant globalų kontekstą ir kitų valstybių praktikas, dalies sektorių išskyrimas iš tvarumo kategorijų yra netikslingas.. Manome, kad visi ūkio sektoriai turi būti vertinami objektyviai, atsižvelgiant į konkrečias tvarumo praktikas ir galimą žalą. Tuo tarpu iš anksto sukuriant išimtis, gali atsirasti neigiama tendencija toliau jas plėsti, kartu taip tolstant nuo esmės – Europos konkurencingumo ir pramonės stiprinimo, kas buvo akcentuota M. Draghi ataskaitoje. Todėl, vertintina, kad, **pritarus siūlomam reguliavimui, prastėtų ne tik Europos gynybos pramonė, kaip sektorius, bet ir apskritai žemyno konkurencingumas.** Manome, kad šiame kontekste būtų netikslinga kartoti tas pačias klaidas su pertekliniais reikalavimais naujoms tvarumo kategorijoms, taip niekaip neatsižvelgiant į pamokas, kurias buvo galima išmokti iš M. Draghi raporto.

IV. Asociacijų pasiūlymas dėl dalies siūlomų nuostatų išbraukimo

Atsižvelgiant į pristatytus argumentus, **prašome inicijuoti dalies nuostatų išbraukimą.**

Siekiant išsaugoti pereinamojo laikotarpio principu grindžiamo tvarumo modelio koncepciją ir teisę į finansinius produktus, pažymėtus tvarumo ženklu, visiems ūkio sektoriams, vertinant išmatuojamus pramonės rezultatus ir transformacijos rodiklius, o ne iš anksto nustatytą sektorių klasifikaciją, **siūlome atsisakyti bendrų sektorinių išimčių (*exclusions*).**

Atitinkamai, siūlome:

- **Europos Komisijos pasiūlyme atsisakyti nuorodos į Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 12 straipsnio 1 dalį ir:**
 - **Išbraukti 7 straipsnio 1 dalies b ir c punktus;**
 - **Išbraukti 8 straipsnio 1 dalies b punktą;**
 - **Išbraukti 9 straipsnio 1 dalies b ir c punktus.**

Apibendrinant **Asociacijos „Investors‘ Forum“, Lietuvos pramonininkų konfederacijos ir Lietuvos verslo konfederacijos kreipimąsi** dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (SFDR reglamento) peržiūros, **prašome įvertinti rašte pristatomus argumentus ir atsižvelgti į juos formuojant Lietuvos poziciją artėjančio Tarybos darbo grupės balandžio 17 d. posėdžio ir tolesnių derybų kontekste.**

Atsižvelgiant į regioninį kontekstą, Lietuvos specifiką bei šalies ekonomikai ir gynybai svarbias pramonės šakas, **siūlome atstovauti poziciją dėl visų nuostatų, susijusių su naujų sektorinių išimčių (*exclusions*) tvarumo kategorijų kontekste įvedimu, atsisakymo pagal rašte pristatomą Asociacijų siūlymą dėl konkrečių Europos Komisijos pasiūlytų straipsnių išbraukimo.**

Jei reiktų papildomos informacijos dėl rašte pristatomų klausimų, Asociacijų atstovai yra pasirengę detaliau pristatyti rašte pateikiamą poziciją.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Asociacijos Investors‘ Forum vykdomasis direktorius Vytautas Šilinskas

Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinė direktorė Raminta Radavičienė

Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė Ineta Rizgelė